

Verslag/uitkomsten botsproeven planMER Rijssen – Holten

Mei 2018

A. Proces planm.e.r.

Het proces van het planMER ziet er schematisch als volgt uit.

Stap 1 – Bepalen gebieden en ambities per gebied.

Deze ambities tezamen vormen 'het voornemen', oftewel het beleid dat de gemeente in principe zou willen nastreven in het buitengebied.

Stap 2 – Opstellen Omgevingsfoto

De Omgevingsfoto geeft inzage in de bestaande milieusituatie in het buitengebied van de gemeente en laat zien waar zich in de huidige situatie al knelpunten voordoen.

Stap 3 – Botsproeven

In deze stap wordt het voornemen geconfronteerd met de omgevingsfoto. Op basis van expert judgement en berekeningen (geur, stikstof) wordt duidelijk op welke punten het voornemen bijstelling behoeft.

Stap 4 – Milieutoetsing van het bijgestelde voornemen

De botsproeven leiden op onderdelen tot bijstelling/nuancering van het voornemen. In deze stap worden de milieueffecten bepaald van dat aangepaste voornemen.

Stap 5 – Waardering milieueffecten

Nu de milieueffecten van het bijgestelde voornemen bekend zijn, is het zaak nader stil te staan bij die effecten. Met name wordt gezien in hoeverre eventuele (negatieve) milieueffecten kunnen worden voorkomen door middel van een passende regeling in het Omgevingsplan. Ook kan een conclusie zijn dat bepaalde ontwikkelingen buiten het Omgevingsplan moeten worden gelaten, omdat een regeling in het Omgevingsplan te weinig soelaas biedt.

Stap 6 – Afronden planMER

Door middel van bovenstaande stappen wordt het m.e.r. gebruikt als een procesinstrument. In een iteratief proces wordt toegewerkt naar een zodanige regeling in het Omgevingsplan waarmee negatieve milieueffecten worden voorkomen en waarden worden geborgd. Op deze manier aangevlogen, is het dan ook niet nodig te werken met alternatieven en scenario's; als er zinvolle alternatieven en scenario's

denkbaar waren geweest, dan zouden deze immers in stap 3 en 5 boven zijn komen drijven.

B. Uitkomsten botsproeven

Espelo, Dijkermaten en Dijkerhoek

Oorspronkelijke ambitie (= het voornemen)

De ambitie voor dit gebied ligt in de optimalisering van de agrarische bedrijfsvoering, de agrarische sector krijgt ruimte voor groei en schaalvergroting, mits het past binnen die eisen die gesteld worden vanuit water en het grondwaterbeschermingsgebied. Groei van agrarische bedrijven betekent ook mogelijkheid tot groei van de bouwblokken, maar nieuwe bouwblokken zijn niet gewenst. Alleen in de stukken die in de Structuurvisie Rijssen-Holten 2012 zijn aangemerkt als landbouwontwikkelingsgebied (Zuidwesten van het deelgebied, aangrenzend aan Holterbroek, Fliermaten en Lokerbroek (deelgebied 3)) bieden ruimte aan inpassing van nieuwe (intensieve) agrarische bedrijven. Landschappelijk gezien wordt het stroomgebied in het middenstuk open gehouden als contrast met de randen waar de beplantingsstructuur wordt behouden en versterkt na de ruilverkaveling van de jaren 80.

Botsproeven – sessie 1

De Omgevingsfoto laat zien dat voor twee woningen de geurbelasting hoger is dan 10 ouE/m³. Dit is hoger dan de Wet geurhinder en veehouderij bepaalt. Overige woningen in dit gebied scoren over het algemeen matig op het gebied van geurhinder. De gemeentelijke ambitie gaat voor de agrarische sector uit van 'groei en schaalvergroting'. Wat betreft geur is dit niet reëel. Ook wat betreft stikstof ligt er een beperking. De ambitie wordt dan ook bijgesteld naar 'de agrarische sector krijgt ruimte voor optimalisatie'. Dit betekent concreet dat in het Omgevingsplan wordt bepaald dat de geursituatie in dit deelgebied niet mag verslechteren. In het deelgebied Grootschalig landschap (zie verderop) is wel milieuruimte (geur) beschikbaar; mocht een ontwikkeling leiden tot verslechtering van de geursituatie, dan betekent dit verplaatsing naar dat deelgebied. Ook mag de ammoniakdepositie op Natura 2000 niet verder toenemen, uitgezonderd de ruimte die op grond van het PAS aanwezig is (in principe 1 mol/ha/jr, tenzij de drempel wordt verlaagd naar max. 0,05 mol/ha).

Om de agrarische sector waar mogelijk te ondersteunen worden uitsluitend niet-geurgevoelige nevenactiviteiten toegestaan. Het toepassen van de rood-voor-rood-regeling is bijvoorbeeld wel toegestaan, maar terugbouwen vindt niet in dit deelgebied plaats.

Wind- en zonne-energie wordt toegestaan, maar uitsluitend op bestaande bouwblokken. In dit gebied is daarnaast donkerte een expliciete waarde. In het Omgevingsplan zullen voorwaarden moeten worden gesteld aan het toepassen van verlichting. Extra lichtemissie moet bijvoorbeeld worden voorkomen.

De vraag is in hoeverre de geurverordening voor dit gebied nog actueel is. Ook dient in het MER/Omgevingsplan aandacht te zijn voor de eventuele gevolgen van het grondwaterbeschermingsgebied.

Botsproeven – sessie 2

Tijdens de tweede botsproefsessie is het voornemen als volgt aangescherpt (verwijderde delen doorgehaald, nieuwe passages in rood):

De Omgevingsfoto laat zien dat voor twee woningen de geurbelasting hoger is dan 10 ouE/m³. Dit is hoger dan de Wet geurhinder en veehouderij bepaalt. Overige woningen in dit gebied scoren over het algemeen matig op het gebied van geurhinder. De gemeentelijke ambitie gaat voor de agrarische sector uit van 'groei en schaalvergroting'. Wat betreft geur is dit niet reëel. Ook wat betreft stikstof ligt er een beperking. De ambitie wordt dan ook bijgesteld naar 'de agrarische sector krijgt ruimte voor optimalisatie'. Dit betekent concreet dat in het Omgevingsplan wordt bepaald dat de geursituatie in dit deelgebied niet mag verslechteren. In het deelgebied Grootschalig landschap (zie verderop) is wel milieuruimte (geur) beschikbaar; mocht een ontwikkeling leiden tot verslechtering van de geursituatie, dan betekent dit verplaatsing naar dat deelgebied. Ook mag de ammoniakdepositie op Natura 2000 niet verder toenemen, uitgezonderd de ruimte die op grond van het PAS aanwezig is (in principe 1 mol/ha/jr, voor Sallandse Heuvelrug is de drempel verlaagd naar max. 0,05 mol/ha).

Om de agrarische sector waar mogelijk te ondersteunen worden uitsluitend niet-geurgevoelige nevenactiviteiten toegestaan. ~~Het toepassen van de rood-voor-rood-regeling is bijvoorbeeld wel toegestaan, maar terugbouwen vindt niet in dit deelgebied plaats.~~

Het toepassen van de rood-voor-rood-regeling is bijvoorbeeld wel toegestaan. Terugbouwen van woningen kan in dit deelgebied plaatsvinden, mits daaruit geen beperkingen voortvloeien voor de agrarische sector.

Wind- en zonne-energie wordt toegestaan, maar uitsluitend op bestaande bouwblokken. In dit gebied is daarnaast donkerte een expliciete waarde. In het Omgevingsplan zullen voorwaarden moeten worden gesteld aan het toepassen van verlichting. Extra lichtemissie moet bijvoorbeeld worden voorkomen.

De vraag is in hoeverre de geurverordening voor dit gebied nog actueel is. Ook dient in het MER/Omgevingsplan aandacht te zijn voor de eventuele gevolgen van het grondwaterbeschermingsgebied.

Oud cultuurlandschap

Oorspronkelijke ambitie (= het voornemen)

Het versterken en behouden van het kleinschalige landschap is belangrijk, omdat het bijdraagt aan de identiteit van de gebieden. De van oudsher aanwezige grondgebonden landbouw is van belang voor de instandhouding en beheer van het kleinschalige landschap. Tegelijk zijn de uitbreidingsmogelijkheden voor agrariërs in deze gebieden beperkt door aanwezigheid van de hoge natuurlijke en cultuurhistorische waarden. Door diezelfde hoge natuur- en cultuurhistorische waarden en ligging naast het Nationaal Park Sallandse Heuvelrug wordt recreatie en toerisme een belangrijke neventak in dit gebied. Voor deze en andere nieuwe ontwikkelingen wordt ruimte geboden, mits er rekening wordt gehouden met de omringende natuurwaarden en het landschap. Bij veel ontwikkelingen wordt er zelfs een versterking van de omringende natuurwaarden en het landschap gevraagd via een KGO (Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving) bij bijvoorbeeld een “rood-voor-rood”-verzoek.

Botsproeven – sessie 1

De gemeente ziet in dit gebied kansen om de Holterberg te ontlasten wat betreft toerisme. In dit gebied zijn de landschappelijke en cultuurhistorische waarden echter maatgevend voor mogelijke ontwikkelingen. Op voorhand is daarvoor niet of nauwelijks een regeling te ontwikkelen en te vertalen in het Omgevingsplan. Om die reden worden in ieder geval (niet-alledaagse) agrarische en recreatieve ontwikkelingen buiten het Omgevingsplan gehouden; dergelijke ontwikkelingen verlopen altijd via maatwerk en buitenplannen. Schaalvergroting in de agrarische sector kan op voorhand niet plaatsvinden vanwege de landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Optimalisatie behoort onder voorwaarden wel tot de mogelijkheden, alsmede agrarische neventakken.

Kleinschalige nevenactiviteiten worden in het Omgevingsplan opgenomen. Daarbij kan gedacht worden aan bed-and-breakfast, minicampings, theeschenkerijen en soortgelijke horecafuncties, nieuwe functies in vrijkomende agrarische bebouwing. Ook de nieuwbouw in het kader van rood-voor-rood kan in dit deelgebied landen (clustering bij bestaande woningen).

Belangrijke voorwaarden hierbij zijn: geen verslechtering geursituatie, geen extra lichtemissie en een beperkte toename van verkeersbewegingen. Mogelijk zijn er in dit gebied ook geschikte locaties voor grondgebonden zonnepaneelvelden of kleine windmolens (bijvoorbeeld de molens van EAZ). Het MER zal dit uitwijzen.

Kortom, een gebied waar best veel kan, mits goed doordacht en landschappelijk ingepast. Voor dit deelgebied is het dan ook belangrijk bij nieuwe ontwikkelingen niet alleen bestaande waarden te borgen, maar waar mogelijk in te zetten op versterking van landschappelijke kwaliteit. In potentie kunnen alle genoemde ontwikkelingen bij elkaar opgeteld namelijk leiden tot een verandering van het gebied. Hoewel de gemeente bij alle initiatieven een meerwaarde wil creëren voor landschap en cultuurhistorie, is monitoring in dit deelgebied erg belangrijk. De gemeente overweegt het instellen van een fonds, waaruit landschapsonderhoud en –versterking kan worden bekostigd.

Op basis van het Omgevingsplan zouden commercieel geëxploiteerde verblijfsrecreatieterreinen moeten kunnen uitbreiden. De externe werking van de Natura 2000 is hierbij een aandachtsgebied. Het MER zal uitwijzen wat er concreet mogelijk is.

Botsproeven – sessie 2

Tijdens de tweede botsproefsessie is het voornemen als volgt aangescherpt (verwijderde delen doorgehaald, nieuwe passages in rood):

De gemeente ziet in dit gebied kansen om de Holterberg te ontlasten wat betreft toerisme. In dit gebied zijn de landschappelijke en cultuurhistorische waarden echter maatgevend voor mogelijke ontwikkelingen. Op voorhand is daarvoor niet of nauwelijks een regeling te ontwikkelen en te vertalen in het Omgevingsplan. Om die reden worden in ieder geval (niet-alledaagse) agrarische en recreatieve ontwikkelingen buiten het Omgevingsplan gehouden; dergelijke ontwikkelingen verlopen altijd via maatwerk en buitenplannen. Schaalvergroting in de agrarische sector kan op voorhand niet plaatsvinden vanwege de landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Optimalisatie behoort onder voorwaarden wel tot de mogelijkheden, alsmede agrarische neventakken.

Kleinschalige nevenactiviteiten worden in het Omgevingsplan opgenomen. Daarbij kan gedacht worden aan bed-and-breakfast, minicampings, theeschenkerijen en soortgelijke horecafuncties, nieuwe functies in vrijkomende agrarische bebouwing. Ook de nieuwbouw in het kader van rood-voor-rood kan in dit deelgebied landen (clustering bij bestaande woningen). Belangrijke voorwaarden hierbij zijn: geen verslechtering geursituatie, geen extra lichtemissie en een beperkte toename van verkeersbewegingen.

Mogelijk zijn er in dit gebied ook geschikte locaties voor grondgebonden zonnepaneelvelden of kleine windmolens (max. 15 meter hoog) ~~(bijvoorbeeld de molens van EAZ)~~. Het MER zal dit uitwijzen. **Wat betreft zonnepaneelvelden gelden deze voorwaarden:**

- op een bestaand erf zijn zonnepaneelvelden mogelijk, mits voorafgaand plaatsing op een dak is overwogen;
- direct aangrenzend aan een bestaand erf zijn paneelvelden mogelijk tot een maximale oppervlakte van 500 m².
- andere en grotere zonnepaneelvelden worden afgewogen via een aparte procedure, los van het Omgevingsplan.

Kortom, een gebied waar best veel kan, mits goed doordacht en ingepast. Voor dit deelgebied is het dan ook belangrijk bij nieuwe ontwikkelingen niet alleen bestaande waarden te borgen, maar waar mogelijk in te zetten op versterking van landschappelijke kwaliteit. In potentie kunnen alle genoemde ontwikkelingen bij elkaar opgeteld namelijk leiden tot een verandering van het gebied. Hoewel de

gemeente bij alle initiatieven een meerwaarde wil creëren voor landschap en cultuurhistorie, is monitoring in dit deelgebied erg belangrijk. De gemeente overweegt het instellen van een fonds, waaruit landschapsonderhoud en – versterking kan worden bekostigd.

Op basis van het Omgevingsplan zouden commercieel geëxploiteerde verblijfsrecreatieterreinen moeten kunnen uitbreiden. **Uitbreidingen buiten het bestaande terrein vinden te allen tijde plaats via een zelfstandige procedure. Dergelijke uitbreidingen worden dan ook niet meegenomen in het Omgevingsplan. Optimalisatie binnen bestaande terreinen is wel mogelijk. Hiervoor zal een regeling worden opgenomen in het Omgevingsplan.** ~~De externe werking van de Natura 2000 is hierbij een aandachtsg gebied. Het MER zal uitwijzen wat er concreet mogelijk is.~~

Grootschalig landschap

Oorspronkelijke ambitie (= het voornemen)

In de toekomst wil de gemeente deze gebieden aanmerken als een “agrarisch bedrijventerrein”, dat maakt dat agrariërs ontwikkelingsruimte krijgen. Intensieve veehouderij wordt bij voorkeur in deze gebieden gevestigd, om agrariërs meer ruimte te geven en de druk in andere functies als natuur, recreatie en wonen af te laten nemen. Ruimte geven in dit gebied kan door de lage bebouwingsdruk en het grootschalige landschap. Echter om de druk op andere functies in het gebied zelf aan te kunnen, wordt extra geïnvesteerd in de groene en blauwe structuren en inpassing van nieuwe bedrijven in het landschap. Daarnaast zijn maatschappelijke functies als opvang van kwetsbare groepen of zorg gerelateerde bedrijven minder wenselijk in dit gebied. Ontwikkelingen op het gebied van nieuwe energie behoren ook tot de mogelijkheid in Holterbroek, Fliermaten, Lokerbroek en De Schipbeek. Opwekking van zonne-energie middels grondgebonden zonneparken is wel aan banden gelegd, omdat dit ten koste gaat van landbouwgronden. Daarom wordt maximaal ingezet op het opwekken van zonne-energie gekoppeld aan gebouwde omgeving en/of bouwvlakken.

Botsproeven – sessie 1

Het grootschalig landschap is door de provincie aangewezen als Landbouwontwikkelingsgebied. Vanuit de Reconstructiewet betekende dit dat het gebied zoveel mogelijk blijft gevrijwaard van ontwikkelingen die de agrarische functie kunnen belemmeren. De gemeente overweegt het vaststellen van een geurverordening om de agrarische ontwikkeling verder te accommoderen. Aandachtspunt daarbij is in de eerste plaats dat sprake dient te zijn van een geurnorm die past binnen de bandbreedte van de Wet geurhinder en veehouderij. Ook het gezondheidsaspect speelt een voorname rol bij het bepalen van een passende geurnorm. Er zal in dat kader een link worden gelegd met (recente) onderzoeksrapporten die handelen over de relatie tussen agrarische ontwikkeling en gezondheid.

De term 'agrarisch bedrijventerrein' geeft de koers aan die de gemeente wil varen in dit deelgebied. Tegelijk kan de gemeente zich niet onttrekken aan beleid en regelgeving van hogere overheden. Met name de Europese regelgeving op het gebied van Natura 2000 speelt daarbij een rol. Omdat reeds op dit moment sprake is van een overbelaste situatie, zal het Omgevingsplan de regeling bevatten dat bedrijven zich kunnen ontwikkelen, mits de ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden niet toeneemt (uitgezonderd de ruimte die op grond van het PAS aanwezig).

Bestaande niet-agrarische functies worden uiteraard gerespecteerd, maar het toepassen van bijvoorbeeld rood-voor-rood is in dit gebied echter niet mogelijk. Ook nieuwe milieugevoelige nevenactiviteiten die mogelijk een belemmering kunnen opwerpen voor uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven worden niet mogelijk gemaakt. Bewoning van (tweede) bedrijfswoningen door burgers is niet toegestaan. De gemeente zal dan ook niet meewerken aan nieuwe herbestemmingen van dergelijke panden tot plattelandswoning.

Botsproeven – sessie 2

Tijdens de tweede botsproefsessie is het voornemen als volgt aangescherpt (verwijderde delen doorgehaald, nieuwe passages in rood):

Het grootschalig landschap is door de provincie aangewezen als Landbouwontwikkelingsgebied. Vanuit de Reconstructiewet betekende dit dat het gebied zoveel mogelijk blijft gevrijwaard van ontwikkelingen die de agrarische functie kunnen belemmeren. De gemeente overweegt het vaststellen van een geurverordening om de agrarische ontwikkeling verder te accommoderen. Aandachtspunt daarbij is in de eerste plaats dat sprake dient te zijn van een geurnorm die past binnen de bandbreedte van de Wet geurhinder en veehouderij. Ook het gezondheidsaspect speelt een voorname rol bij het bepalen van een passende geurnorm. Er zal in dat kader een link worden gelegd met (recente) onderzoeksrapporten die handelen over de relatie tussen agrarische ontwikkeling en gezondheid.

De term 'agrarisch bedrijventerrein' geeft de koers aan die de gemeente wil varen in dit deelgebied. Tegelijk kan de gemeente zich niet onttrekken aan beleid en regelgeving van hogere overheden. Met name de Europese regelgeving op het gebied van Natura 2000 speelt daarbij een rol. Omdat reeds op dit moment sprake is van een overbelaste situatie, zal het Omgevingsplan de regeling bevatten dat bedrijven zich kunnen ontwikkelen, mits de ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden niet toeneemt (uitgezonderd de ruimte die op grond van het PAS aanwezig). **Wat op voorhand niet mogelijk zal zijn is het meerlaags bouwen van stallen.** Bestaande niet-agrarische functies worden uiteraard gerespecteerd, maar het toepassen van bijvoorbeeld rood-voor-rood is in dit gebied echter niet mogelijk.

Ook nieuwe milieugevoelige nevenactiviteiten die mogelijk een belemmering kunnen opwerpen voor uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven worden niet mogelijk gemaakt. Bewoning van (tweede) bedrijfswoningen door burgers is niet toegestaan. De gemeente zal dan ook niet meewerken aan nieuwe herbestemmingen van dergelijke panden tot plattelandswoning.

Omdat de gemeente in dit deelgebied wil inzetten op agrarische ontwikkeling, spelen landschappelijke en cultuurhistorische aspecten een minder prominente rol. Uiteraard zal vanuit het provinciale beleid altijd een bepaalde inspanning moeten worden gepleegd om ontwikkelingen in te passen in het landschap. Deze kwaliteitsimpuls kan niet altijd ter plekke worden opgelost. Soms is er een opgave elders die evenredig is met de beoogde ontwikkeling. Het opzetten van een fonds biedt de mogelijkheid om de gevraagde kwaliteitsimpulsen te bundelen en via het fonds een grotere investering te doen in de landschapskwaliteit. De gemeente zal het instellen van een fonds overwegen.

Natuur

Oorspronkelijke ambitie (= het voornemen)

Het behouden en versterken van de ecologische waarden en het vergroten van de biodiversiteit wordt als belangrijkste ambitie voor de natuurgebieden gezien. Dit gebeurt onder andere door omvorming van naaldbos (productiebos) naar loofbos en het vergroten van de heide- en jeneverbes-terreinen. Recreatie als medegebruik wordt mogelijk gemaakt, maar altijd ondergeschikt aan de natuur. Ontwikkelingen op bestaande kavels met functies als wonen, maatschappelijk of agrarisch zijn mogelijk om zo de functies te versterken, maar er worden in principe geen nieuwe kavels toegevoegd. Bij deze ontwikkelingen geldt ook dat ze ondergeschikt zijn aan de functie natuur.

Botsproeven – sessie 1

Met name op de Holterberg is sprake van spanning tussen de functies natuur en recreatie. Geregeld is op de toeristenweg en bij de toeristische centra sprake van grote drukte. Zoals eerder aangegeven is het de wens van de gemeente de Holterberg te ontlasten qua recreatiedruk. Met name in de westflank van de Holterberg worden kansen gezien voor nieuwe recreatieve ontwikkelingen. Dit neemt niet weg dat ook op de Holterberg zelf maatregelen nodig zijn om de druk op de natuur niet verder te laten toenemen.

Er speelt een discussie om de kaders voor evenementen vanuit de APV over te brengen naar het Omgevingsplan.

De gemeente zal in dit gebied niet meewerken aan nieuwe evenementen voorzover deze een grote verkeersaantrekkende werking hebben. Ook georganiseerde mtb-tochten zijn niet mogelijk.

In het gebied ligt een bestaande vergunning voor de realisatie van een hotel met 60 kamers. Het planm.e.r. zal antwoord geven op de vraag welke effecten die ontwikkeling met zich

meebrengt en of in het Omgevingsplan mogelijk nadere voorwaarden moeten worden gesteld. Daarnaast is de uitbreiding van het informatiecentrum van de Canadese begraafplaats actueel. Deze ontwikkeling leidt tot meer bezoekers.

Tot slot geldt voor de Holterberg dat in het MER een relatie moet worden gelegd met een inpassingsplan en bijbehorend planm.e.r. dat voorziet in de omzetting van bos naar heide.

Wat betreft de Rijsserberg nog het volgende. In tegenstelling tot de Holterberg is er op Rijsserberg geen sprake van spanning tussen natuur en recreatie. Het is zaak dat zo te houden. Om die reden wordt in het planm.e.r. onderzoek gedaan naar de beide voormalige steenfabrieken. De gemeente wil ruimte bieden aan transformatie (wonen/zorg) van die beide locaties, zonder dat dit ten koste gaat van natuurwaarden. Het planm.e.r. zal aangeven binnen welke kaders ontwikkelingen mogelijk zijn.

Botsproeven – sessie 2

Tijdens de tweede botsproefsessie is het voornemen als volgt aangescherpt (verwijderde delen doorgehaald, nieuwe passages in rood):

Met name op de Holterberg is sprake van spanning tussen de functies natuur en recreatie. Geregeld is op de toeristenweg en bij de toeristische centra sprake van grote drukte. Zoals eerder aangegeven is het de wens van de gemeente de Holterberg te ontlasten qua recreatiedruk. Met name in de westflank van de Holterberg worden kansen gezien voor nieuwe recreatieve ontwikkelingen. Dit neemt niet weg dat ook op de Holterberg zelf maatregelen nodig zijn om de druk op de natuur niet verder te laten toenemen.

Er speelt een discussie om de kaders voor evenementen vanuit de APV over te brengen naar het Omgevingsplan. **Eventuele evenementen in het Natura 2000-gebied zullen echter uitsluitend mogelijk zijn na een verkregen vergunning.**

De gemeente zal in dit gebied niet meewerken aan nieuwe evenementen voorzover deze een grote verkeersaantrekkende werking hebben. **De gemeente gaat een afweging maken onder welke voorwaarden evenementen zijn toegestaan en of/onder welke voorwaarden een vergunning noodzakelijk is.** ~~Ook georganiseerde mtb-tochten zijn niet mogelijk.~~

In het gebied ligt een bestaande vergunning voor de realisatie van een hotel met 60 kamers. ~~Het planm.e.r. zal antwoord geven op de vraag welke effecten die ontwikkeling met zich meebrengt en of in het Omgevingsplan mogelijk nadere voorwaarden moeten worden gesteld.~~ **Omdat sprake is van een bestaande vergunning, hoeft daarover niet opnieuw een afweging plaats te vinden. De bedoelde ontwikkeling zal dan ook bij recht worden opgenomen in het Omgevingsplan.** Daarnaast is de uitbreiding van het informatiecentrum van de Canadese begraafplaats actueel. Deze ontwikkeling leidt tot meer bezoekers. **Deze ontwikkeling**

vraagt om een specifieke afweging en wordt om die reden niet meegenomen in het Omgevingsplan.

Tot slot geldt voor de Holterberg dat in het MER een relatie moet worden gelegd met ~~een inpassingsplan~~ het Provinciaal Inpassingsplan Sallandse Heuvelrug en bijbehorend planm.e.r. dat voorziet in de omzetting van bos naar heide. Dit zal worden meegenomen in de autonome ontwikkeling, aangezien het bedoelde Provinciaal Inpassingsplan (voortvloeiend uit Natura 2000-doelstellingen en is gebaseerd op een Beheer- en Inrichtingsplan) eerder zal zijn vastgesteld dan het Omgevingsplan.

Wat betreft de Rijsserberg nog het volgende. In tegenstelling tot de Holterberg is er op Rijsserberg geen sprake van spanning tussen natuur en recreatie. Het is zaak dat zo te houden. Om die reden zal de gemeente in het Omgevingsplan een terughoudende koers varen wat betreft nieuwe grootschalige ontwikkelingen in dit deelgebied. Dergelijke ontwikkelingen worden uitsluitend buitenplans mogelijk gemaakt. Dit geldt in ieder geval voor de ontwikkelingen op de locaties van de voormalige steenfabrieken.

~~Om die reden wordt in het planm.e.r. onderzoek gedaan naar de beide voormalige steenfabrieken. De gemeente wil ruimte bieden aan transformatie (wonen/zorg) van die beide locaties, zonder dat dit ten koste gaat van natuurwaarden. Het planm.e.r. zal aangeven binnen welke kaders ontwikkelingen mogelijk zijn.~~

Jong veenontginningslandschap / Opbroek

Oorspronkelijke ambitie (= het voornemen)

De ambitie in het gebied tussen Rijssen en de oostflank van de Holterberg ligt in het behouden van de grondgebonden (melk-) veehouderij, die naast gebruiker ook beheerder van de graslanden zijn. Deze agrariërs spelen ook een belangrijke rol in het weidevogelbeheer en het agrarisch natuurbeheer. Er heeft hier vrij recent ontwikkeling van natte natuur plaatsgevonden, op plaatsen waar kwel aan de oppervlakte komt (het Ligtenbergerveld en het Overtoom-Middelveen). Elzensingels zijn in de meest natte delen van het gebied waardevol en blijven behouden. Ook de Zunasche Wal (markegrens) is van belangrijke cultuurhistorische waarde voor het gebied. De nieuwe natuur en de nabijheid van Nationaal Park Sallandse Heuvelrug, maken gedeelten van het jong ontginningslandschap interessant voor recreatie en toerisme. De flanken van de Holterberg zijn in de Recreatienota Rijssen-Holten 2006 dan ook aangewezen als recreatief ontwikkelgebied. Het overige gebied blijft landbouw met aandacht voor weidevogels.

Het gebied Opbroek kent in grote lijnen dezelfde ambitie, zij het dat hier minder landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden aanwezig zijn. Het gebied ligt in de directe invloedssfeer

van Rijssen. Gelet op de bestaande functies leent het gebied zich minder voor agrarische ontwikkeling. Ter plaatse geldt reeds een geurverordening.

Botsproeven – sessie 1

Het gebied ten westen van Rijssen is bijzonder en herbergt belangrijke landschappelijke (openheid), cultuurhistorische en natuurlijke waarde (natte natuur, weidevogels). Tegelijk is het een gebied dat is aangewezen als recreatief ontwikkelgebied. Bovendien wordt ingezet op behoud van de grondgebonden veehouderij, uitbreiding is zeer beperkt vanwege ammoniakdepositie.

Nieuwvestiging en het toepassen van rood-voor-rood-regeling in dit deelgebied is niet mogelijk. Zonneparken zijn wel mogelijk voor zover de openheid en zicht op de Holterberg niet worden geschaad.

Tot slot dient rekening te worden gehouden met de ligging direct ten westen van Rijssen.

Tijdens de botsproeven is lang over het gebied Opbroek doorgedacht en –gesproken. Belangen en ontwikkelingen die in dit gebied spelen zijn: uitbreiding kwekerij, agrarisch bedrijf met eigen geurverordening (optimalisatie binnen huidige mogelijkheden), nieuwbouw in het kader van rood-voor-rood, sportboulevard.

Vraag die daarbij centraal stond is ‘op welke wijze al deze belangen en ontwikkelingen in het Omgevingsplan bij elkaar kunnen worden gebracht in een eenduidige, toekomstgerichte regeling’. Een regeling bovendien die op voorhand (significant) negatieve effecten uitsluit. Feit is dat veel mogelijke ontwikkelingen op dit moment nog niet concreet zijn uitgewerkt. Om die reden kiest de gemeente ervoor in het Omgevingsplan:

- de bestaande waarden en kwaliteiten te borgen (beleving kleinschalig landschap nabij stadshart);
- nieuwe ontwikkelingen uitsluitend mogelijk te maken via een maatwerkprocedure los van het Omgevingsplan.

Botsproeven – sessie 2

Tijdens de tweede botsproefsessie is het voornemen als volgt aangescherpt (verwijderde delen doorgehaald, nieuwe passages in rood):

Het gebied ten westen van Rijssen is bijzonder en herbergt belangrijke landschappelijke (openheid), cultuurhistorische en natuurlijke waarde (natte natuur, weidevogels). Tegelijk is het een gebied dat is aangewezen als recreatief ontwikkelgebied. Bovendien wordt ingezet op behoud van de grondgebonden veehouderij, uitbreiding is zeer beperkt vanwege ammoniakdepositie.

Nieuwvestiging en het toepassen van rood-voor-rood-regeling in dit deelgebied is **niet onder voorwaarden mogelijk. Het (terug)bouwen van woningen kan in dit deelgebied**

plaatsvinden, mits daaruit geen beperkingen voortvloeien voor overige belangen in het gebied.

Zonneparken zijn wel mogelijk voor zover de openheid en zicht op de Holterberg niet worden geschaad. De voorwaarden van de zonneladder zijn van toepassing:

- op een bestaand erf zijn zonnepaneelvelden mogelijk, mits voorafgaand plaatsing op een dak is overwogen;
- direct aangrenzend aan een bestaand erf zijn paneelvelden mogelijk tot een maximale oppervlakte van 500 m².
- andere en grotere zonnepaneelvelden worden afgewogen via een aparte procedure, los van het Omgevingsplan.

~~Om per geval een afweging te kunnen maken, zal dit uitsluitend via een buitenplanse procedure mogelijk worden gemaakt.~~

Tot slot dient rekening te worden gehouden met de ligging direct ten westen van Rijssen.

Tijdens de botsproeven is lang over het gebied Opbroek doorgedacht en –gesproken. Belangen en ontwikkelingen die in dit gebied spelen zijn: uitbreiding kwekerij, agrarisch bedrijf met eigen geurverordening (optimalisatie binnen huidige mogelijkheden), nieuwbouw in het kader van rood-voor-rood, sportboulevard.

Vraag die daarbij centraal stond is ‘op welke wijze al deze belangen en ontwikkelingen in het Omgevingsplan bij elkaar kunnen worden gebracht in een eenduidige, toekomstgerichte regeling’. Een regeling bovendien die op voorhand (significant) negatieve effecten uitsluit. Feit is dat veel mogelijke ontwikkelingen op dit moment nog niet concreet zijn uitgewerkt. Om die reden kiest de gemeente ervoor in het Omgevingsplan:

- de bestaande waarden en kwaliteiten te borgen (beleving kleinschalig landschap nabij stadshart);
- nieuwe ontwikkelingen uitsluitend mogelijk te maken via een maatwerkprocedure los van het Omgevingsplan.